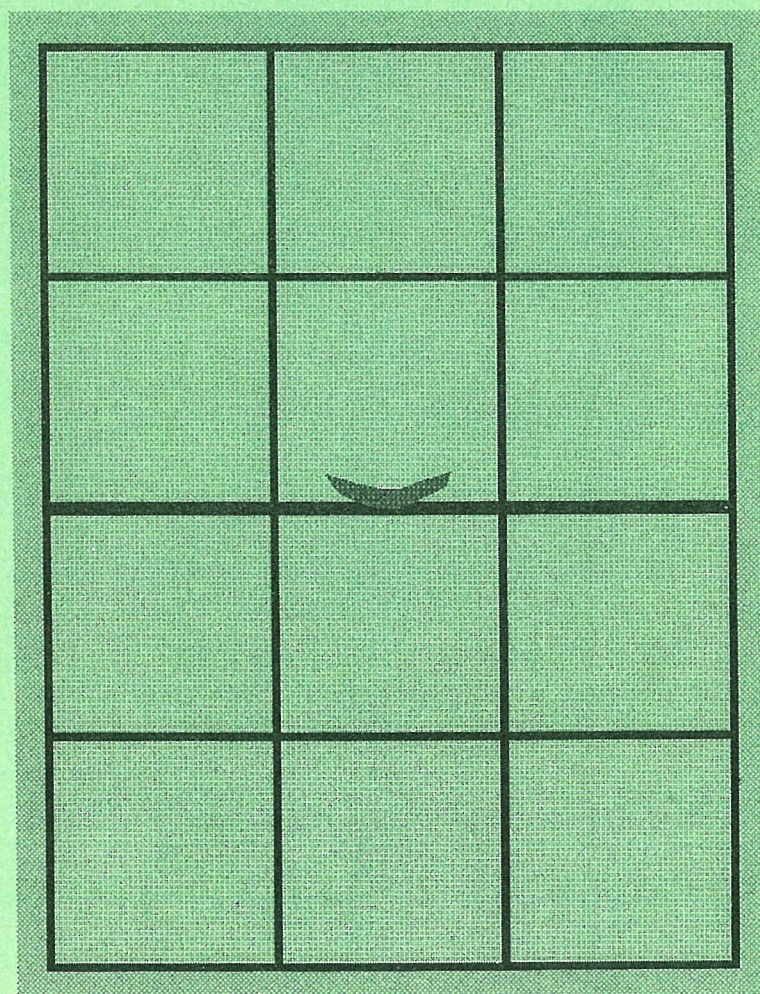
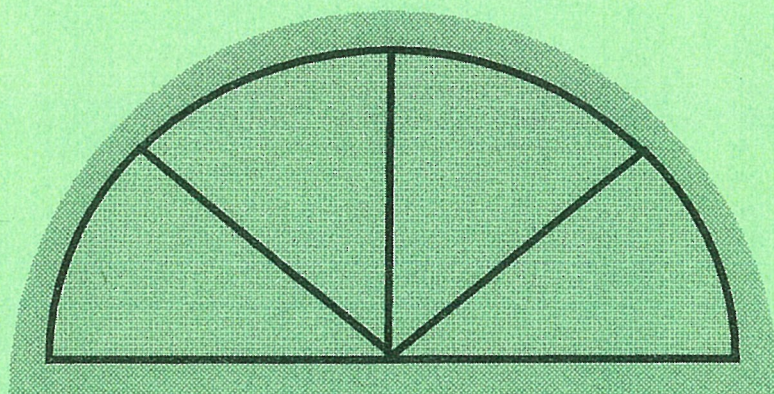

SMMH-Nytt

Nr. 2/1997, vol. 22

*Norsk Bibliotekforening
Spesialgruppen for medisin og helsefag*

Norsk Bibliotekforening Spesialgruppen for medisin og helsefag 1997

Styret

Elisabeth Husem, UPSYKIAT - leder

Psykiatrisk Institutt, Biblioteket, Postboks 85 Vinderen,
0319 Oslo. Tlf: 22 14 65 90 Fax: 22 49 58 61

E-mail: elisabeth.husem@psykiatri.uio.no

Elisabeth Akre, ND/MED - nestleder

Diakonhjemmets sykehus, Medisinsk bibliotek,
Postboks 23 Vinderen, 0319 Oslo. Tlf: 22 45 16 38

Fax: 22 45 16 99 E-mail: diakon@sn.no

Liv-Berit Henschien, RIKSHOSP - sekretær

Rikshospitalet, Medisinsk Bibliotek og Informasjonssenter,
0027 Oslo. Tlf: 22 86 77 70 Fax: 22 36 47 75

E-mail: l.b.henschien@rh.uio.no

Marit Stavn, HAK/VP - kasserer

Høgskolen i Akershus, Avd. for vernepl.utdanning
Biblioteket, Postboks 372, 1301 Sandvika Tlf: 67 11 74 11

Fax: 67 11 74 01 E-mail: marit.stavn@hiak.no

Kirsti Strengenhagen, NVH - styremedlem

Norges Veterinærhøgskole, Biblioteket, Postboks 8146
Dep 0033 Oslo Tlf: 22 96 45 55 Fax: 22 96 45 31

E-mail: kirsti.strengenhagen@veths.no

Grethe Thommesen, HIA/EG - utenbysrepr.

Høgskolen i Agder - Bibliotekstjenesten - Eg
Solbergveien 14, 4615 Kristiansand S

Tlf: 38 14 18 65 Fax: 38 14 18 91

E-mail: Grethe.Thommesen@hia.no

Ann-Karin Norman, LHMRP - varautenbysrepr.

Lillehammer fylkessykehus, Medisinsk bibliotek,
2600 Lillehammer Tlf: 61 27 20 92 Fax: 61 27 20 36

E-mail: noank@sn.no

Sidsel Bræin Nilsen, UOD - 1. vararepr.

Det odontologiske fakultetsbibliotek - Oslo, Pb. 1109 Blindern
0317 Oslo Tlf: 22 85 21 92 Fax: 22 85 23 36

E-mail: s.b.nilsen@ub.uio.no

Vigdis Knutsen, HSDIAKSP - 2. vararepr.

Høgskolen for diakoni og sykepleie - Fagbiblioteket
Lovisenberggt. 15, 0456 Oslo

Tlf: 22 35 83 60 Fax: 22 35 82 76

Baltikumutvalg:

Elisabeth Husem - se styreliste

Elisabeth Akre - se styreliste

Kurskomité

Patricia Flor, HIT/SKN

Høgskolen i Telemark, Biblioteket - Skien

Postboks 3704 Skien Tlf: 35 57 54 86 Fax: 35 57 54 89

E-mail: patricia.flor@hit.no

Anne-Marie Haraldstad, RIKSHOSP

Rikshospitalet, Med. Bibliotek og Informasjonssenter,
0027 Oslo Tlf: 22 86 77 69 Fax: 22 36 47 75

E-mail: a.m.haraldstad@rh.uio.no

Sigrid Gimse, UMED

Med. Fakultetsbibliotek, Pb. 1113 Blindern

0317 Oslo Tlf: 22 85 10 33 Fax: 22 85 11 31

Redaksjon SMH-Nytt:

Elisabeth Akre, ND/MED - se styreliste

Ingrid Kyvik, SAKERS

Sentralsykehuset i Akershus,

Medisinsk bibliotek, 1474 Nordbyhagen

Tlf: 67 92 83 31 Fax: 67 92 83 35

Wenche Sæterdal, UOD

Det odontologiske fakultetsbibliotek,

Postboks 1109 Blindern, 0317 Oslo

Tlf: 22 85 20 67 Fax: 22 85 23 36

E-mail: wenche.saterdal@ub.uio.no

Mimi Dammann, UIMMUNOL

Inst. for generell- og revmatolog. immunologi

Fr. Qvams gt. 1, 0172 Oslo

Tlf: 22 94 37 23 Fax: 22 94 38 59

E-mail: mimi.dammann@rh.uio.no

Layout: Donna Pettersen, UOD

E-mail: donna@odont.uio.no

Production Software: MS Publisher 97

URL:

<http://www.uio.no/~wences/smhn297/>

SMH-Nytt utgis av:

Norsk Bibliotekforening

Spesialgruppen for medisin og helsefag

Opplag 300, gratis til SMH's medlemmer

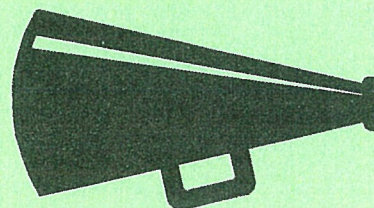
Årsabonnement ikke-medlemmer kr. 100

ISSN 0800-3181

SMH Hjemmeside:

<http://www.ub.uio.no/umed/psykiat/smh.htm>

Leder

Noen ganger er det vanskelig å være saklig og umulig å være munter. Vi sitter i sommersolen med sorg og vemod i oss med tanken på det uforståelige at en brå hendelse kan klippe over et liv og stoppe tiden slik det nå har skjedd for vår kollega Tove Gellein, som for noen uker siden var like levende, travel og opptatt av hverdagens små og store detaljer som du og vi.

Så lite vet vi om hva som venter oss bak fremtidens lukkede vindu.

Et vindu står også for utsyn mot en verden som åpner seg stadig mer for kommunikasjon og formidling av kunnskap. SMH-Nytt's ønske er å være et vindu for formidling av faglig kunnskap til medlemmene. Noen ganger lykkes vi, andre ganger ikke. Dette er kanskje en av de gangene hvor vi kunne lykkes bedre, men vi har likevel besluttet å samle det vi har av stoff og utgi et nummer til sommerbruk. Det har vært stillere på kurs- og seminarfronten enn forrige gang, men noe har vi da fått med - bl.a. kvalitetssikring i Bergen og kompetanseseminar i Trondheim.

Vi skulle gjerne hatt vinduet på gløtt når der gjelder SMH og de faglige bibliotekforeningenes fremtid. Det debatteres og vurderes - blir det NBF + SMH, NBF - NFF, NFF + SMH eller skilsmisse og aleneliv for SMH? Si *din* mening - det er nå vi alle kan være med på diskusjonen!

I vår profesjon søker vi stadig å bidra til åpne kunnskapens og informasjonens verden for våre brukere. Et ledd i dette er arbeidet med å få istand felle-savtale om helsefagdatabaser. Testfasen er igang, men det har dessverre vært en viss treghet i starten og vi er spent på fortsettelsen, og aller mest på resultatet.

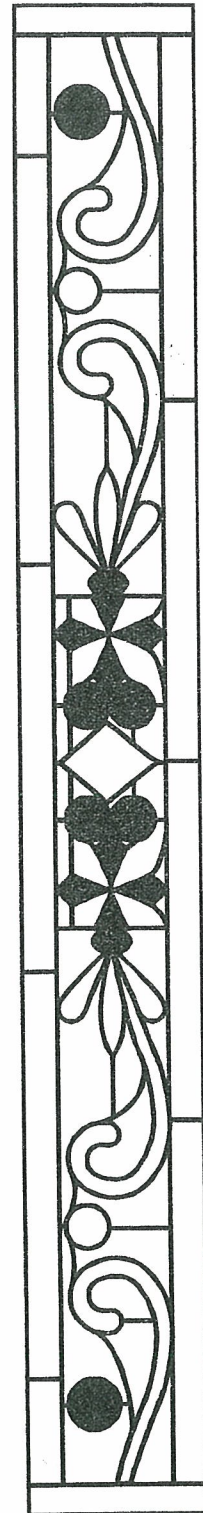
Samarbeid og nettverk er også en del av en åpen faglig verden, og RBT er blitt en positiv, ny partner i faglige spørsmål. Det er nå etablert halvårlige kontaktmøter, som allerede har resultert i pilotprosjektet for databaseavtaler, flere saker er under arbeid.

Flere konferanser og seminarer venter oss, til høsten og til neste år. Først og fremst kanskje Trondheims-dagene i september. Her kan vi glede oss til et utmerket program både faglig og sosialt - og det til en pris som de fleste av oss skulle ha mulighet til å finansiere.

Ellers sitter vi nå her og stirrer lengselfullt ut på sommeren fra vårt fortreffelige, men svette redaksjonslokale, gleder oss til ferien og ønsker alle lesere en god, varm og solfylt sommer!

*Wenche, Ingrid,
Mimi og Elisabeth*

Apropos god sommer: overhørt på byen i Tromsø -
"Når snyen ligg på bakken te' St. Hans,
da blir våren sein..."

Tove Gellein

Mens 17.mai- jubel og strålende forsommer ennå satt i, kom den ufattelige beskjeden at Tove var omkommet i en bilulykke, på vei hjem fra pinsebesøk.

Det er alltid uforståelig og vanskelig å akseptere at slikt skjer, men at skjebnen skulle ta Tove fra oss på denne måten, er ekstra vanskelig. Midt i et aktivt liv, i arbeid, familie og faglig engasjement, på terskelen til videre utdannelse.

Tove var vakker, innvendig som utenpå, og hadde evnen til å se det vakre i alt. Med sin gode måte å være på og sin omtanke for andre, skapte hun varme og trygghet rundt seg. Kaj Munk sier: "Å leve slik at livet blir dyrebart for andre og det beste i dem styrkes". Slik var Tove. Alle som møtte henne, husker Tove for hennes strålende smil og gode utstråling, og vi som var så heldige å bli kjent med henne, måtte bli glad i henne. Det blir tomt etter Tove.

SMH har mistet et engasjert medlem. Hun var alltid positiv, åpnet gjerne sitt arbeidssted for våre medlemsmøter og var vår gjestfrie vertinne. I et drøyt år var hun en drivkraft i SMH's Baltikumkomité og etterlater seg et tomrom det skal bli vanskelig å fylle. Tove var med i Local Organizing Committee for EAHIL-konferansen i Oslo i 1994, og gjorde en stor innsats der. Hun var også en aktiv deltager på EAHIL's konferanser.

Overalt hvor hun kom, fikk hun nye venner. Hun hadde en vidunderlig evne til å formidle varme og kontakt på tvers av lande- og språkgrenser. Vi vil savne henne i SMH og EAHIL.

Tove var fra 1991 bibliotekleder på Radiumhospitalets medisinske bibliotek. I hennes ledertid ble biblioteket valgt til "Årets avdeling" på Radiumhospitalet. Hennes arbeidsinnsats, og atmosfæren hun skapte rundt seg, gjorde biblioteket til et sted hvor alle trivdes og kom; døren var alltid åpen.

Våre tanker er hos Toves familie som hun var så glad i og hos hennes kolleger på biblioteket.

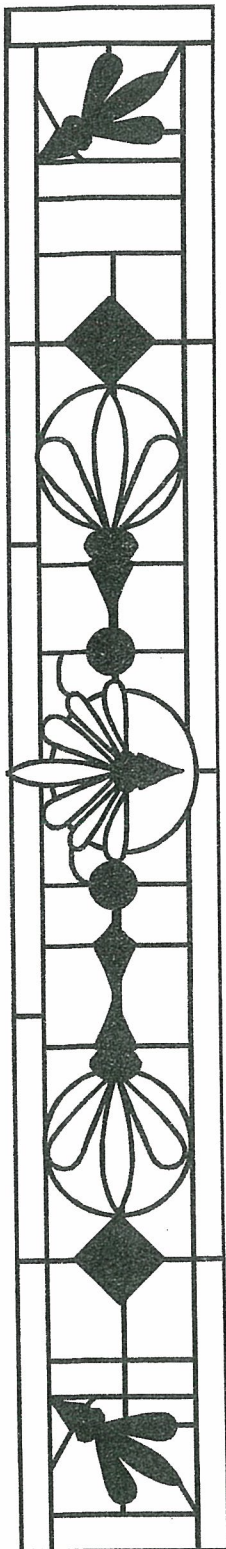
På vegne av venner og kolleger i SMH

Elisabeth Akre
Elisabeth Husem
Mimi Dammann

Kaj Munk sier:
**"Å leve slik
at livet blir
dyrebart for
andre og
det beste i dem
styrkes".**

Hilsen fra Baltikumkomiteen

av Elisabeth Husem og Elisabeth Akre

Det er tomt i komiteen etter Tove. Hun har gjort en fabelaktig innsats i Baltikumarbeidet og vi skylder henne. å fortsette arbeidet i hennes ånd og til hennes minne.

Kopileveringstjenesten er nå i virksomhet, og det skal bli spennende å se hvordan det fungerer. Både Vilnius og Kaunas er begynt å sende bestillinger, forhåpentlig fordelt på de ca. 20 deltagende bibliotek. Vi hører gjerne fra dere - tjenesten er jo en prøveordning, foreløpig for et år og skal evalueres. Det er sendt en del oppdaterte tekstbøker. Det er i høy grad takket være Tove at vi er kommet så langt.

Det er satt opp gjensidige samarbeidskontrakter mellom Kaunas og SMH, og mellom Vilnius og SMH, og disse vil bli undertegnet i nær fremtid.

Akademika bokhandel har vært svært positiv når det gjelder gunstige priser på tekstbøker, og vi anbefaler de som har anledning til å bidra med en bok å ta kontakt med Anette Bjerve. Akademika har også bidradd med en gavebok. Husk å be komiteen om prior-

itert ønskeliste og si fra til oss hvilken bok du sender, slik at det kan koordineres og flest mulig ønsker kan oppfylles.

Vi har også vært i kontakt med Danmark, Sverige og Finland når det gjelder Baltikumsamarbeidet i disse landene og erfart at utviklingen er svært forskjellig. Ingen av dem har foreløpig et organisert samarbeid med sine partnere i den nasjonale forenings regi, men samarbeider mer etter ad hoc-metoden. Finland har satset mye på utveksling og kursdeltagelse, Danmark ønsker nå å komme i gang og planlegger en studietur i likhet med den SMHs komite hadde ifjor. Fra Sverige leveres det gratis kopier, men bestillingene har antatt et slikt omfang at det tærer på ressursene og er blitt en nasjonal bibliotekpolitisk sak, med et vedtak på nasjonalt plan om å opprettholde tilbudet til år 2000. Imidlertid skal det opp til debatt igjen til høsten.

*Elisabeth Husem
Elisabeth Akre*

Hvor skal vi sende låne- og kopibestillinger?

Det er i det siste kommet endel spørsmål og signaler fra bibliotekene som tyder på at mange er usikre på anbefalte låneveier og hvilken rolle ansvarsbibliotekene har. Dette har blant annet ført til at enkelte bibliotek, særlig ansvarsbibliotekene, er blitt uforholdsmessig hardt belastet med fjernlånsbestillinger. Mange tror at kopibestillinger skal sendes til UMED først, såfremt de har tidsskriftet. RBT arbeider nå med retningslinjer for fjernlånsveier. I påvente av disse, håper vi å avklare noe ved å sitere fra ansvarsbibliotekenes mandat:

“...utvalgte **ansvarsbibliotek** skal komplementere det lokale fagbibliotekets tilbud og være **siste ledd** i den nasjonale faglige bibliotek-tjenesten.”

Kopi- og fjernlånsbestillinger skal altså sendes til lokale bibliotek, og bare hvis disse ikke kan skaffe boka eller artikkelen, skal bestillingen sendes ansvarsbiblioteket; dvs Medisinsk fakultetsbibliotek.

Søkemaskiner og metadata på Internett

av Karianne A. Aam, IFI

URL: <http://www.ifi.uio.no/~kaam/Kurs/UB/start.html>

Søkeverktøy

Hvordan søkeverktøyene brukes

Det er viktig å se på bruken av søkeverktøyene på nettet for å kunne si noe om hvordan det bør brukes eller kan brukes for å bedre gjenfinninga.

De som bruker søkemaskinene er folk som leter etter noe. Enten vet de hva de er ute etter, eller så leter de mer på lykke og fromme. Uansett vil de mene noe om det de finner.

Det er gjort flere undersøkelser som ser på hvordan folk uten bibliotekfaglig bakgrunn bruker søkeverktøyene. Det er da snakk om mennesker med mer eller mindre kompetanse innefor data og Internett. I 1995 ble det gjort en undersøkelse blant folk med svært ulik datafaglig kjennskap. Denne undersøkelsen ble gjort av Anabel Pollock og Andrew Hockley. Det de fant var at de fleste av deltakerne søkte med for generelle termer, med for få termer og ofte uten å skjønne omfanget av søkemaskinene de brukte. Forskjellen i datakunnskap ga lite eller ikke utslag. Et kjent scenario for flere av oss. Siden 1995 har det skjedd mye med søkeverktøyene og med menneskene som bruker dem, men fortsatt møter mange på problemer når de skal sile ut den informasjonen de får etter å ha foretatt et søk på nettet.

Hvor er det da vi kommer inn? En ting er å formidle kunnskap om bedre utnyttelse av søkeverktøyene på nettet. En annen ting er faktisk å ha god kunnskap om søking på nettet. Bibliotekarer er vant til informasjonsinnhenting og trenger ikke fullt så mye forklaring for å forstå tankegangen bak søkemaskinen og søk på dem. Eller er det ikke nødvendigvis sånn?

Etter å holdt noen kurs for blant annet bibliotekarer er det noen trekk som går igjen også i vår søking:

- Vi bruker gjennomsnittlig for få termer ved søking. Jo flere termer jo mer spesifikt søk. Adam Hertz, direktør for Webcrawler sier at vi bruker i snitt 1.7 termer per søk. Det er for lite til at funnene blir gode nok.

- Vi bruker boolsk søking i nesten alle baser vi er inne og søker i, men det er fortsatt en noe uvant tankegang for oss å bruke det i søk på nettet. Derfor får vi upresise treff. Boolsk søking vil si å søke ved hjelp av operatører som «and», «or» eller «not». Disse operatørene hjelper oss med å gjøre søket mer spesifikt.

- "Advanced search" er ikke så avansert, men vi bruker heller ikke det mye. Ved å se bort i fra denne muligheten, ser vi også bort fra bedre treff og kortere trefflister.

- Vi har kanskje lett for å bli godt kjent med et søkeverktøy og så glemme resten? Det er mange ulike, gode og dårlige, søkeverktøy på nettet. Finner vi ikke det vi leter etter, er det lurt å prøve flere søkeverktøy. Vi gir oss jo ikke hvis vi ikke finner det vi leter etter i den første bokbasen vi prøver!

Utfra kunnskapen om hvordan vi søker, skal jeg vise hvordan noen av søkeverktøyene er bygd opp og hvordan vi best kan bruke dem.

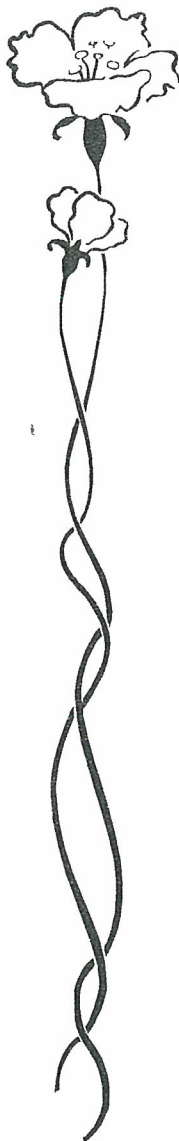
Emnebaserte og robotbaserte søkeverktøy

De fleste har vel etterhvert blitt forklart opp til flere ganger hva som er forskjellen mellom emnebaserte og robotbaserte søkeverktøy. Jeg vil bare kort forklare forskjellen, slik at jeg ikke mister noen på veien. De emnebaserte søkeverktøyene er de som har satt

(Forts. side 5)

Denne artikkelen er kopiert fra web'en med tillatelse fra Metadatakursleder/forfatteren. For full utnyttelse av linkene, slå opp URL'en på webbrowseren din

~ Redaksjonen ~

(Forts. fra side 4)

basen sin opp ved hjelp av en katalog. Den kan sammenlignes med en emnekat-alog i et bibliotek. Du kan enten velge å gå inn på et emne og lete deg nedover i hierarkiet, eller ofte har du også muligheten til å søke blant innførlene i basen. Et eksempel på et slikt emnebasert verktøy er Yahoo!

En robotbasert søkemaskin derimot har ingen emneinndeling du kan lete deg fram i. Her vil du få muligheten til å søke på ord og fraser i et avmerket felt. Maskinen vil så søke blant sine innførsler i en base hvor dataene er innhentet ved hjelp av en søkerobot. En søkerobot (også kalt crawler) er en maskin som henter informasjon fra andre servere. Noen slike verktøy er Alta Vista, Hot Bot og InfoSeek.

Felles for emnebaserte og robotbaserte verktøy er at de ofte ikke har hatt en kvalitetsmessig vurdering av innførlene sine.

Sammenligning av søkemaskinene

For å best mulig utnytte de ressursene som allerede finnes på nettet, er vi helt avhengige av å vite noe om dem.

I løpet av en vanlig arbeidsdag skjer det ofte at jeg sammenligner redskapene jeg bruker. For å verifisere en kopibestilling, hender det at jeg leter i ulike baser, både på nettet, på CD-ROM eller i trykte hjelpemidler. Da foretar jeg fortløpende sammenligning av kildene jeg bruker og vurderer hvilken som vil hjelpe meg best med akkurat den artikkelen jeg vil ha verifisert. Slik vil jeg også vurdere og sammenligne søkeverktøyene på nettet.

Jeg vil ikke nedvurdere ordets makt helt heller. Har en kollega funnet ut noe om et hjelpemiddel og formidler det videre, er det alltid verdifull informasjon for en bibliotekar. Derfor er det viktig å si ifra hvis en oppdager noe nytt ved et søkeverktøy. Nettopp slik kan en unngå at en faller for fristelsen til bare å bruke et søkeverktøy hele tiden.

Jeg har satt opp noen kriterier som kan hjelpe i sammenligningen av verktøyene.

Kriterier

Hurtighet Hvor lang tid bruker søkeverktøyet på å gi deg svar på søket ditt. Alle kjenner til at ting tar tid på nettet av og til. Kanskje har søkeverktøyet for stor pågang slik at serveren ofte er overbelastet. Er det slik at et søkeverktøy ofte bruker lang tid på å gi deg en treffliste, vil det nok lonne seg å se seg om etter et annet.

Stabilitet Er serveren stabil? Faller serveren ofte ned, er det et irritasjonsmoment og det hjelper ikke om søkeverktøyet er godt ellers. Få av oss har tid til å prøve å komme inn på en webside om og om igjen.

Størrelse Størrelsen på databasen du søker i har også noe å si for treffene du får. Opplysninger om hvor stor basen er finner du ofte i "Hjelp" eller annen bedriftsinformasjon på sidene til tjenesten. Men like ofte vil det ikke stå noe om størrelsen på basen. Da kan andre hjelpemidler være søkeverktøyliste hvor verktøyene er vurdert. En slik liste er søkeverktøysida til UB. "Å finne informasjon på Internett". I sida med nyttige linker

(<http://www.ifi.uio.no/~kaam/Kurs/UB/linker.html>)

vil du også finne linker til noen sider hvor søkeverktøyene er gjennomgått og vurdert.

Omfang Hvor søker roboten? Dette er av og til angitt av søketjenestene, andre ganger ikke. Det er viktig å merke seg om verktøyet har overvekt av f.eks. amerikanske, europeiske eller nordiske innførsler. Er det spesifikke ting i bestemte land du er ute etter, se om du finner tjenester i disse landene. Eks: Origo. Her får du valget mellom å søke på web'en i Norge, eller bare i Origo's base.

(Forts. side 6)

(Forts. fra side 5)

Muligheter Hvordan er mulighetene for å spesifisere søket? Ofte finnes det en enkel søkeside og en mer avansert. Gå inn på den avanserte og se på hva slags muligheter du har til å gjøre søket ditt bedre og mer spesifikt. Se også om du har muligheten til boolsk søking.

Treffliste Ofte kan det lønne seg å se på hvordan trefflista blir framlagt. Angis det relevans på treff? Hvordan angis det i så fall; i prosent, antall termer truffet eller på annen måte. Angis det hvilke termer som er funnet? Viser trefflista deg hvilke termer som er funnet først? Eks. på treffliste fra InfoSeek

Et annet aspekt ved mange av søkeverktøyene er at de lar bedrifter betale seg til plassering på trefflistene. Et eksempel jeg var borti nylig var på søk etter bilder fra bryllup. Jeg skulle søke på bilder av brudepar og vielser for å sende dem over til en som skulle lage en bryllupsinvitasjon. Jeg fant fort ut at jeg måtte ned på side 7 og utover i trefflista i Alta Vista for å få de relevante treffene. Alle treff før det var bedrifter som solgte effekter og varer til bryllup... En annen nokså irriterende effekt ved å søke på disse termene var at all reklame på sidene plutselig var reklame fra bryllupsbutikker.

Oppdatering Hvor ofte oppdateres basen? Det oppgis av og til i trefflista når innførselen er lagt i basen. Er det en gammel innførsel er det større sjanse for at linken ikke virker eller er utdatert. Det sparer deg av og til fra å prøve linker som ikke er aktuelle. Eks. fra Origo.

Effektiv søking

Disse kriteriene er ment å være et hjelpemiddel i søkinga på nettet. De er kanskje ikke fullstendige eller de eneste momentene en bør se på ved søking, men ihvertfall et steg på veien til mer effektiv søking!

Med effektiv søking tenker vi vel alle på et søkeverktøy som lett skjønner hva vi er ute etter, gir oss en grei og oversiktlig treffliste som ikke er for lang... Slik er dog virke-

ligheten ikke idag. Til det er nettet i seg selv fortsatt for uoversiktlig og søkemaskinene for dårlige. Selv om vi finner en maskin som er rask og stor i antall innførsler, er det fortsatt nokså usikkert hvor mye den har hentet inn fra de ulike serverene.

For en liten tid tilbake ble det sendt ut en e-post på en postliste som heter NorElib. På Kunnskapsorganisasjonsdagene på Høgskolen i Oslo, Bibliotek- og informasjonsstudiene, ble dette innlegget nevnt av flere. John Pike skrev om Alta Vista som er et av de største og mest brukte søkeverktøyene på nettet. Av en undersøkelse han hadde foretatt kom det fram at Alta Vista hentet 600 av 6000 sider fra en server og la det inn i sin base. Det vil si at det er nokså tilfeldig hva du får treff på. Dessuten går en vel utfra at om en får treff fra en server, så er alt annet på serveren også indeksert?! Slik er det ikke.

Et annet moment er at idag (eller igår...) ligger det ca. 150 millioner sider på web'en og Alta Vista, som er en av de største tjenestene har ca 20% av disse i sin base. Det er fortsatt lang vei fram mot målet; nemlig alle sider indeksert i en søketjeneste...

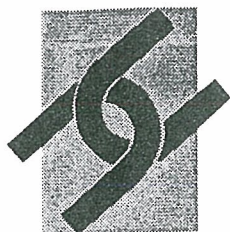
Så hvor står vi da? Vi har noen kriterier å gå etter og en teft (?) som bibliotekarer har. En annen kunnskap vi også har, er kjennskapen til boolsk søking. For selv på nettet kan vi bruke oss av det. Tidligere i foredraget nevnte jeg flere ting vi er lite flinke til, deriblant bruk av flere termer og boolsk søking. Husker vi å bruke oss av dette, samtidig som vi blir flinke til å sammenligne verktøyene sitter vi på en kompetanse som de fleste ikke har. Dermed blir det lettere for oss å veilede våre brukere, samtidig som det letter vår arbeidsdag.

Boolsk søking

Alta Vista, InfoSeek, Lycos og Origo er eksempler på søkeverktøyer hvor du kan bruke boolsk søking. Effekten er stor, og du slipper å tråkle deg gjennom en enorm mengde med treff.

+ Brukes som «og». Setter du et pluss rett

(Forts. side 7)

SwetsNet

- din kilde til elektroniske tidsskrifter

SwetsNet gir deg enkel tilgang til elektroniske tidsskrifter via Internet.

Hva tilbyr SwetsNet?

- Ett grensesnitt og søkesystem for tilgang til elektroniske tidsskrifter
- Forenklet administrasjon av passord
- Søk på forlag og tidsskrift-tittel
- Søk på nøkkelord i artikkeltittel og abstract
- Tilgang til full tekst dersom dette er tilgjengelig fra forlaget
- Tilgang til innholdsfortegnelsen i mer enn 12.000 fagtidsskrifter
- Innholdsfortegnelser via e-mail

SwetsNet har en egen hjemmeside, <http://www.swetsnet.nl>, hvor du finner mer detaljert informasjon. Ta også gjerne kontakt med oss på tlf 22 97 45 00 eller e-mail nicinfo@swets.nl for tilbud eller avtale om demonstrasjon.

nic

NIC Info A/S

Østensjøveien 18
Postboks 6512 Etterstad
0606 Oslo

Tlf.: 22 97 45 00
Fax: 22 97 45 45
e-mail: nicinfo@swets.nl

(Forts. fra side 6)

foran (ikke mellomrom!) ordene du skal søke på, gir du beskjed om at du ikke vil ha med de treffene hvor ikke alle ordene er med. Treffmengden synker fort på denne måten og søket blir mer spesifikt.

«» Fungerer som frasesøk. Du er da avhengig av at du skriver helt korrekt. Søker du på «Dublin Meta Core» og det egentlig heter «Dublin Core» får du ikke treff på den første skrivemåten.

- Setter du et minus foran et eller flere ord sier du ifra at du ikke vil ha med dette ordet i treffmengden. Eks: fransk -vin . Her vil du få treff på f.eks. fransk salg av

moteklær, men ikke fransk salg av vin.

I Hot Bot kan du gjøre det samme, men der må du inn i rullegardin-menyen ved siden av søkestrengen og gi beskjed om du vil ha frasesøk, ordsøk eller annet type søk.

Metadata

Det har etterhvert blitt sagt mye om katalogisering av dokumenter på nettet. Dyktige folk strides om hva, hvorfor og hvordan. Skal vi katalogisere alt på nettet? Det vil si musikk, tekst, bilder, film osv. Eller skal vi bestemme hva som skal katalogiseres ut fra kvalitetskriterier? Det siste spørsmålet vil

jeg ikke svare på. Det er det opp til oss alle å mene noe om.

Etter noen år med en enorm eksplosjon av antall dokumenter og informasjon på nettet, ser vi at det blir vanskeligere og ikke lettere å lage en oversikt over alt som er tilgjengelig. Nå er det sagt flere ganger at det koster 10 000 ganger mer å la en bibliotekar katalogisere enn f.eks søkeroboten til Alta Vista. Men spørsmålet er vel hvor godt en søkerobot katalogiserer. Det hjelper ikke at mye er katalogisert hvis folk ikke klarer å finne fram til det! Kanskje er det ikke helt utopisk at også i framtida vil det være behov for at mennesker katalogiserer det som legges ut på nettet.

I det siste har det vokst fram et ord som nevnes flittig i bibliotekretser, nemlig metadata. Hva er så metadata og hvorfor er det så i vinden å snakke om nettopp dette?

Metadata betyr data om data. Det beste eksempelet på metadata er det såkalte katalogkortet som er brukt i biblioteket.

Hvorfor er metadata viktig i et bibliotek og nå for nettet?

Metadata forteller noe om det vi skal finne.

(Forts. side 8)

(Forts. fra side 7)

Det skal gjøre det lettere for folk å finne fram til det de er ute etter. Ole Husby nevnte i sitt foredrag på kunnskapsorganisasjonsdagene noen bruksområder for metadata. De fleste er vel aktuelle både for tradisjonelle samlinger og for det digitale bibliotek:

- ⇒ Oppdaging
- ⇒ Lokalisering
- ⇒ Relevansvurdering og annen evaluering
- ⇒ Utvelgelse
- ⇒ Dokumentasjon

Og før som nå er det metadata som skal hjelpe oss med å gjøre det lettere for våre brukere å finne fram til det de trenger. Enten det er på nettet eller i biblioteket. Forskjellen er at hittil har det vært bibliotekarer som har gjort katalogiseringsarbeidet. Det er de som har sittet med ekspertisen og kompetansen. Men er det realistisk å forvente at det også er vi som skal katalogisere dokumenter på nettet?

Dublin Core

Det finnes flere lignende prosjekter som jobber med katalogisering og indeksering av nettdokumenter, og en vurdering av disse finnes på URL:

<http://www.ukoln.ac.uk/metadata/DESIRE/overview/>

Jeg skal ta for meg et av de prosjektene som er mest kjent innenfor norsk og nordisk bibliotekverden. Det er et prosjekt som bl. annet BIBSYS er med på. Dublin Core Metadata ble startet etter «The Dublin Metadata Workshop» i mars 1995 og «The Warwick Metadata Workshop» i april 1996. Etter dette er det holdt to workshops til, som tar for seg det samme temaet. Formålet med prosjektet er på best mulig måte å katalogisere og klassifisere dokumenter på nettet.

Det er viktig å merke seg at Dublin Core Metadata går ut fra at forfatteren av dokumentet selv skal katalogisere og klassifisere. Prosjektet tar ikke sikte på at det kun er bibliotekarer som skal ta seg av dette. Derfor har de i størst mulig

grad prøvd å gjøre indekseringen så lettvinnt som mulig. Hvordan en faktisk katalogiserer kommer jeg tilbake til.

Et annet aspekt ved DC er at det tar utgangspunkt i katalogisering av DLO; dvs dokument-ligende objekter (eller Document Like Objects). Som jeg prata om litt tidligere, er det naturlig å spørre seg hva man skal katalogisere av det som er tilgjengelig på nettet. Dublin Core tar for seg de dokumentene som ligner mest på det vi fra før kjenner som dokumenter. Musikk og bilder vil da falle bort.

Et annet spørsmål som kommer opp, er hvor et dokument starter og hvor det ender. Ofte vil vi ha med dokumenter som har en hierarkisk struktur å gjøre. Men like ofte vil vi ha med dokumenter som linker direkte videre til helt andre dokumenter og filer. Er da linken en del av dokumentet? Dublin Core tar kun for seg den siden som en har foran seg. Men DC prøver å løse noe av denne konflikten med å åpne for å kunne si at dokumentet er assosiert med eller relatert til et annet i en struktur.

BIBSYS er sammen med noen andre nordiske institusjoner med på et prosjekt. Dette prosjektet tar for seg ulike indekseringsmåter. De har tatt utgangspunkt i Dublin Core som de mener er en av de beste ressursene så langt. Formålet med prosjektet er i følge dem selv å:

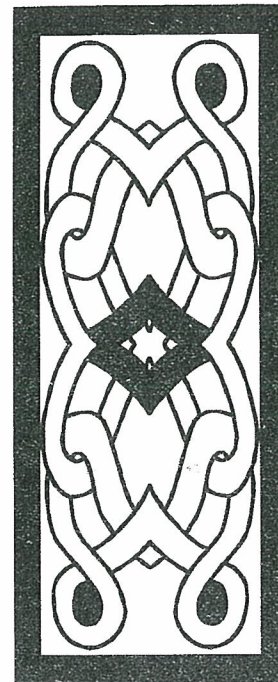
- ⇒ Evaluere noen av de eksisterende metadataressursene. De har kommet fram til at det ikke er nødvendig med noen grundig gjennomgang av disse, da det er gjort i prosjektet DESIRE.
- ⇒ Gjøre det mulig å konvertere fra DC til MARC og vice versa. Dette er det allerede gjort forsøk på.
- ⇒ Lage et register over nordiske ressurser og gjøre dem mer tilgjengelige for nettbrukere

Dublin Core (Metadata Element Set)

DC opererer med 15 elementer. Ingen av disse er obligatoriske. Her følger en kort forklaring av hvert felt.

Subject The topic addressed by the

(Forts. side 9)

(Forts. fra side 8)

Dublin Core (Metadata Element Set)

DC opererer med 15 elementer. Ingen av disse er obligatoriske. Her følger en kort forklaring av hvert felt.

Subject The topic addressed by the work.

Description A textual description of the content of the resource

Title The name of the object.

Creator The person(s) primarily responsible for the intellectual content of the object.

Publisher The agent or agency responsible for making the object available in its current form.

Contributor The person(s), such as editors, transcribers, and illustrators who have made other significant intellectual contributions to the work.

Date The date of publication.

Type The genre of the object, such as novel, poem or dictionary.

Format The physical manifestation of the object, such as PostScript file or Windows executable file.

Identifier String or number used to uniquely identify the object.

Relation Relationship to other objects.

Source Objects, either print or electronic, from which this object is derived, if applicable.

Language Language of the intellectual content.

Coverage The spatial location and/or temporal duration characteristics of the object.

Rights The content of this element is intended to be a link (a URL or other suitable URI as appropriate) to a copyright notice, a rights-management statement, or perhaps a server that would provide such information in a dynamic way.

Feltene er ment å skulle være enkle nok til at alle skal kunne bruke dem. Det var i begynnelsen diskutert om subject og description skulle slås sammen, men til slutt fant de ut at det var mest tjenelig å la dem stå hver for seg. Hva forskjellen er, er kanskje vanskelig å se sånn ved første øyekast. Tittelfeltet kan, som ved

katalogisering i MARC, bestå av både tittel og undertittel. Dato for publikasjon kan være litt vanskelig: vil det si den dagen du la ut dokumentet, den dagen det ble skrevet eller den dagen det sist ble oppdatert? Identifier kan være URL, ISBN, ISSN eller URN (Uniform Resource Number). Poenget er at det skal være unikt for dokumentet. Som før sagt har DC løst problemet med sider som ligger i en side struktur ved å bruke feltet Relation. Her kan du skrive inn hvilken URL som evt ligger over i en sidestruktur.

Eksempler på katalogisering av nettdokumenter

Det nordisk DC prosjektet har laget et skjema for utfylling av opplysningene som trengs for å indeksere i DC. Dette er slik det ble seende ut når jeg katalogiserte foredragssida mi. For folk som ikke er kjent med katalogisering i bibliotek-sammenheng synes jeg det må være litt vanskelig å vite hva slags emneord en skal fylle inn. Det er ikke sikkert det er gitt selv om forfatteren er godt kjent innenfor sitt eget fagfelt. Dessuten kan det bli fristende å fylle ut mange emneord, slik at det heller blir for generelt enn spesielt! Det ser vi ofte når forfattere skal klassifisere.

(Forts. side 10)

(Forts. fra side 9)

<META NAME="DC.date.current" CONTENT="(SCHEME=ISO31) 1997-05-13">
<LINK REL=SCHEMA.dc HREF="http://purl.org/metadata/dublin_core_elements#date">

<META NAME="DC.title" CONTENT="Foredrag om søkemaskiner og metadata ved UB">
<LINK REL=SCHEMA.dc HREF="http://purl.org/metadata/dublin_core_elements#title">

<META NAME="DC.creator.name" CONTENT="Karianne A. Aam">
<LINK REL=SCHEMA.dc HREF="http://purl.org/metadata/dublin_core_elements#creator">

<META NAME="DC.creator.email" CONTENT="kaam@ifi.uio.no">
<LINK REL=SCHEMA.dc HREF="http://purl.org/metadata/dublin_core_elements#creator">

<META NAME="DC.creator.affiliation" CONTENT="Matematisk-naturvitenskapelige universitetsbibliotek,
Informatikkbiblioteket">
<LINK REL=SCHEMA.dc HREF="http://purl.org/metadata/dublin_core_elements#creator">

<META NAME="DC.creator.postal" CONTENT="Postboks 1128, 0316 Oslo, Norway">
<LINK REL=SCHEMA.dc HREF="http://purl.org/metadata/dublin_core_elements#creator">

<META NAME="DC.creator.homepage" CONTENT="http://www.ifi.uio.no/~kaam">
<LINK REL=SCHEMA.dc HREF="http://purl.org/metadata/dublin_core_elements#creator">

<META NAME="DC.subject.keyword" CONTENT="Dublin Core Metadata, søkeverktøy, gjenfinning,
katalogisering">
<LINK REL=SCHEMA.dc HREF="http://purl.org/metadata/dublin_core_elements#subject">

<META NAME="DC.description" CONTENT="Foredraget tar for seg søkeverktøy på nettet og hvordan disse
best kan utnyttes. Dublin Core Metadata tas også opp, hvordan det fungerer og hvordan det kan brukes.">
<LINK REL=SCHEMA.dc HREF="http://purl.org/metadata/dublin_core_elements#description">

<META NAME="DC.date.creation" CONTENT="(SCHEME=ISO31) 1997-05-12">
<LINK REL=SCHEMA.dc HREF="http://purl.org/metadata/dublin_core_elements#date">

<META NAME="DC.type" CONTENT="Article">
<LINK REL=SCHEMA.dc HREF="http://purl.org/metadata/dublin_core_elements#type">

<META NAME="DC.format" CONTENT="(SCHEME=imt) text/html">
<LINK REL=SCHEMA.dc HREF="http://purl.org/metadata/dublin_core_elements#format">
<LINK REL=SCHEMA.imt HREF="http://sunsite.auc.dk/RFC/rfc/rfc2046.html">

<META NAME="DC.identifier.url" CONTENT="http://www.ifi.uio.no/~kaam/Kurs/UB/start.html">
<LINK REL=SCHEMA.dc HREF="http://purl.org/metadata/dublin_core_elements#identifier">

<META NAME="DC.language" CONTENT="(SCHEME=NISOZ39.53) NOR">
<LINK REL=SCHEMA.dc HREF="http://purl.org/metadata/dublin_core_elements#language">

<META NAME="DC.rights" CONTENT="http://www.ifi.uio.no/~kaam">
<LINK REL=SCHEMA.dc HREF="http://purl.org/metadata/dublin_core_elements#rights">

(Forts. side 11)

*(Forts. fra side 10)***Oppsummering**

Jeg er ikke av dem som vet mest om katalogisering, til det er jeg selv for fersk ennå i bibliotekfaget. Det er mange som har lang erfaring i å katalogisere bøker. Etterhvert øker også kompetansen på katalogisering av andre typer dokumenter. BIBSYS opererer nå med MARC-kode \$856 for katalogisering av nettdokumenter. Jeg har valgt å ikke gå inn på dette temaet fordi jeg heller har konsentrert meg om DC og deres prosjekt. Men det er ingenting i veien for å se litt på hvordan dette fungerer når du søker i BIBSYS på web'en.

DC virker som et godt prosjekt og jeg oppfordrer dere som har med nettdokumenter å gjøre, å prøve dere på katalogisering/indeksering ved hjelp av DC. Gjør dere det, så husk at meta-tagene skal inn mellom <HEAD> og </HEAD>

For en liten stund tilbake fikk jeg tilsendt en URL fra en venn. Det var ei side som Redd Barna hadde lagt ut. Den oppfordret folk til å bekjempe pedofili på nettet. Mange gjør som dem etterhvert. De legger inn meta-tager med ord som folk, som er ute etter porno, pedofili o.l., er tilbøyelige til å søke på. Min venn hadde lagt et bokmerke på denne sida; og kræsja hele maskina si på det... Hvorfor? Fordi Redd Barna hadde lagt ordene inn i TITLE-feltet. Dermed lagde de en enorm fil i bokmerkekatalogene til folk. Det var ikke meningen i det hele tatt. Et annet problem med slik "luring", er at skal katalogisering av nettdokumenter fungere, må vi regne med at folk faktisk katalogiserer det de har laget og ikke prøver som her å dumme ut "bandittene" på web'en.

Det vil uansett ta tid før dette eller lignende prosjekter er i full funksjon. Derfor håper jeg at gjennomgangen av søkeverktøyene har hjulpet litt i søkinga på nettet. Jeg tror det er viktig at vi også på dette området sitter med en kunnskap som hjelper våre brukere.

Referanseliste

The Dublin Core Metadata Element Set Home Page

http://purl.org/metadata/dublin_core

Hegna, Knut

Foredrag om søkemaskiner på Internett for NOLUG, 18/11-96

<http://www.ifi.uio.no/~knuthe/nolug/>

Hegna, Knut

Mer informasjon - mindre organisering? - kunnskapsorganisasjon og teknologi : foredrag på: Nasjonalt seminar for fagreferenter i Bergen, 13.-14. februar 1997 /

Knut Hegna, Informatikkbiblioteket, UiO

<http://www.ifi.uio.no/~knuthe/bergen/foredrag.html>

Husby, Ole

Metadata : foredrag ved Kunnskapsorganisasjonsdagene 1997, Høgskolen i Oslo / Ole Husby, BIBSYS

<http://www.bibsys.no/meta/korg97.html>

Husby, Ole

Metadata : 1997-02-14 / Ole Husby

<http://www.bibsys.no/meta/>

Lynch, Clifford

Searching the Internet : combining the skills of the librarian and the computer scientist may help organize the anarchy of the Internet. -S. 44-48 : I: Scientific American, vol. 276, nr 3 (1997)

Munkebyaune, Anne

Metadata i kunnskapsorganisasjonslys : foredrag på Kunnskapsorganisasjonsdagene, 3. dag, 16. april 1997 / Anne Munkebyaune, Nasjonalbibliotekavdelinga i Rana

<http://rosa.nbr.no/people/annemu/kogdag5.html>

Pike, John

Flawed Alta Vista Internet Search Engine / John Pike

<http://www.library.yale.edu/~lso/workstation/archives/yulwww-l/msg00023.html>

Strange, Berit

Katalogisering av elektroniske dokumenter og Internettressurser ved Informatikkbiblioteket. - S. 337-343, 348 : I : Synopsiss. - Årg. 26, nr 6 (1995)

(Forts. side 12)

*(Forts. fra side 11)***Linker videre ut i verden**The Dublin Core Metadata Element SetHome Pagehttp://www.oclc.org:5046/research/dublin_core/Dublin Core Metadata Templatehttp://www.ub2.lu.se/metadata/DC_creator.htmlDe enkelte søkemaskinene<http://www.ifi.uio.no/~knuthe/nolug/foiler/foil9.html>Å finne informasjon på Internett<http://www.ub.uio.no/ubo/generelt/internett.html>The Nordic Metadata Project<http://linnea.helsinki.fi/meta/index.html>Nordic Web Index<http://nwi.funet.fi/cgi-bin/egwcgi/egwrtcl/nwiquery.tcl/lang=dk>Searching the Web - Systematic overview over indexeshttp://www.ub2.lu.se/tk/websearch_systemat.htmlSøkemaskiner og metadata på Internett(Torsdag 15. mai 1997)<http://www.ifi.uio.no/~kaam/Kurs/UB/start.html>Søkeverktøy (Fredag 14. mars 1997)<http://www.ifi.uio.no/~kaam/kurs/kursindex.html>

Videreutdanning i IT

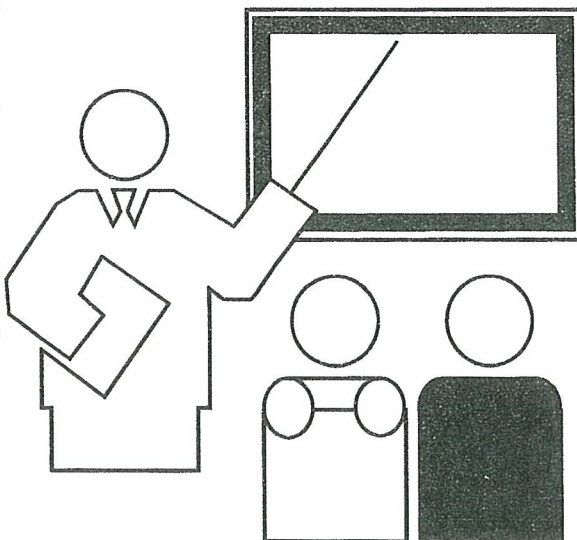
Av Elisabeth Akre, ND/MED

Riksbibliotekstjenesten kommer nå med tilbud om "Videreutdanningsprogram i IT for ansatte i fag- og forskningsbibliotek". Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Universitet, Institutt for Data og Informatikk, ved professor Ingeborg Sølvberg, har det faglige ansvaret for programmet, som vil gi 10 vektall i universitets- og høskolesystemet. Fagplaner er ferdig utarbeidet.

Programmet vil bli organisert som interaktiv fjernundervisning via Internett, kombinert med fem samlinger i Trondheim. Det skal i første opptak tas opp 24 studenter. Det stilles ikke krav til forkunnskaper innen fagområdet.

Invitasjon til aktuelle deltakere går ut ca. juni. Søknadsfrist blir 1. september.

Deltakerne plukkes ut av RBT i samarbeid med Ingeborg Sølvberg. Programmet er planlagt å starte opp i oktober/november - 97.

Visst nytter det...

TROMS FYLKESKOMMUNE
HARSTAD SYKEHUS
BIBLIOTEKET

British Medical Journal,
Tavistock Square,
London WC1H 9JR
England

Deres ref.	Vår ref.	Dato	4. mars 1997
	Jnr.	Tlf. dir. innvalg	77015275
	Ark. nr.	Telefax	77015347

MISSING NUMBERS ON FRONT PAGE

PLEASE put back the number of the journal on the front page!

Hundreds of libraries, I am sure, are subscribers to British Medical Journal. How are we going to register the journal when we have to search for the journals number among the small letters inside the journal?

How shall our customers be able to register their loans without the journals number?

I beg you, please put the number back on the front in a size that is easily found and read!

Yours sincerely

Tora Saue
librarian

BMJ

Tora Saue
Harstad Sykehus
Biblioteket
9400 Harstad
Norway

British Medical Journal
BMA House
Tavistock Square
London WC1H 9JR

Intl: +44 171 387 4499
Tel: 0171 387 4499
Fax: 0171 383 6418
Direct:

<http://www.bmj.com/bmj/>
Editorial email: 100730.1250
@Compuserve.com
Personal email: 100336.3120
@Compuserve.com

18 March 1997

Dear Tora

Thank you for your note, and we are putting the number of the journal back on the front page. This will happen early in April.

Yours sincerely

Richard Smith
Editor

Mot en kunnskapsbasert samfunnsmedisin: en intervensjonsstudie

Av Louise Forsetlund, Folkehelsa

I klinisk medisin jobbes det nå i et internasjonalt forskningsnettverk, Cochrane-organisasjonen, for å redusere hindringer mot utnyttelse av forskningsbasert kunnskap. Fordi det er umulig for en lege å følge opp alt som publiseres innen hans/hennes fagområde, lager denne organisasjonen systematiske oversikter over all tidligere forskning innen et emne. Se f.eks. Synopsis nr 1 1996, for nærmere beskrivelse av denne virksomheten. Den bakenforliggende tanken er at forskningsbasert informasjon som er utvalgt etter visse kvalitetskriterier, bearbeidet, organisert og analysert av en troverdig kilde for å gi en samlet oversikt over resultatene fra tidligere forskning, vil være lettere å anvende i den enkeltes praksis.

Å sikre tilgjengeligheten til forskningsbasert kunnskap, går hånd i hånd med å fremme en kritisk reflekterende kultur som fremelsker det å innhente informasjon på en mer systematisk måte enn tidligere. En kliniker som arbeider etter prinsippene for kunnskapsbasert medisin, vil måtte bli mer bevisst sine ikke-erkjente informasjonsbehov, og identifisere ikke bare de problematiske situasjonene der det er naturlig å søke ny kunnskap, men også de situasjonene der man burde få dokumentert det man tror man vet.

Denne systematiske måten å arbeide på, som nå er på vei inn i klinisk medisin, er Folkehelsa opptatt av å overføre til norsk samfunnsmedisin. Og det er i denne sammenhengen at Folkehelsa ved Avdeling for samfunnsmedisin, har fått innvilget en søknad om et doktorgradsstipend fra Bibliotekforskningsprogrammet: Mot en kunnskapsbasert samfunnsmedisin: en intervensjonsstudie. Målgruppen er praktiserende samfunnsmedisinere, der kommunelege I vil være den største gruppen. En spørreundersøkelse vi har gjort, viser

at kommunleger har dårlig tilgang til bibliotek tjenester, at de sjelden bestiller eller selv utfører litteratursøk og at de abonnerer på få vitenskapelige tidsskrift. Dette betyr at de gjør svært liten bruk av forskningsbasert litteratur.

Som det fremgår av tittelen vil prosjektet bestå av en intervensjon. Intervensjonen skal være av bibliotekfaglig karakter, men for å kunne tilby en helhetlig sammensatt pakke som vil gi dem det de trenger mest, vil vi først identifisere hvilke barrierer de møter i sin informasjonshenting, og som da kanskje er grunnene til at denne type informasjon benyttes i så liten grad. Metoden for å identifisere hindringer og problemer vil delvis være ved observasjon, ved at vi følger et tilfeldig utvalg av kommuneleger en hel dag, og delvis ved intervjuer. I intervensjonen vil vi søke å redusere disse barrierene, for etterpå å måle om dette har hatt noen effekt og om dette igjen kan spores videre til om saker lettere blir vedtatt i kommunale fora.

I intervensjonsfasen av prosjektet kunne vi godt tenke oss et samarbeid med nærmeste sykehusbibliotek for den eller de kommuneleger som er trukket ut, som ville gå ut på å yte vanlige bibliotek tjenester til disse. Hvis det ikke blir for mange for ett bibliotek, så ville dette kanskje la seg gjøre i en begrenset periode? Undertegnede tar gjerne imot synspunkter på dette og håper at jeg får lov til å komme tilbake til saken ved det enkelte bibliotek når den tiden kommer.

The British Library Document Supply Centre

Informasjonsdag hos BTJ Norge AS torsdag 15. mai

Interessen var stor, 57 påmeldte ble i meste laget for BTJ egne lokaler i Tollbugata og møtet flyttet til Filmens Hus et par kvartaler unna.

Betty Lowery informerte om BLDSC tilbud via ARTTel, ARTEmail og Blaise Web. Den store nyheten var det Mike Osborne som presenterte: OPAC 97. Den skulle lanseres tirsdag 20. mai på Internet. OPAC 97 er en online access catalog som gir adgang til alle BL's kataloger og ca. 8.5 mill. poster. I OPAC 97 ligger:

BL Catalogue 1215-1975

Bøker og rapporter fra 1980-

Konferanser fra 1964-

Tidsskrifter fra 1700-

British Museum catalog 1450-1975

Humanities og Social Sciences 1975-

Catalogue of Printed Music 1981-

Demonstrasjonen av basen foregikk online uten problemer, og virket svært brukervennlig.

Før søking kan fagområdet velges. Ved å skrive inn to emneord kombinerer basen automatisk boolesk med AND. Bibliotekets egen tidsskriftbeholdning kan legges inn og kombineres med søk.

Foruten å verifisere dokumenter kan basen brukes til å bestille direkte fra egen terminal via Internet URL: <http://opac97.bl.uk/>
Levering av dokumenter kan skje som følger:

Faks 2 timer: 13.50 US \$

Faks 12 timer: 10.50 US \$

Courier 21 US \$

Airmail 10.50 US \$

Evt. som vanlig post til gammel pris.

Basen oppdateres daglig og da arbeidet som skal finansieres er kostbart og stort engasjeres også det private næringsliv. Basen er derfor heller ikke gratis å bruke. Abonnementet koster 95 pund i året, 1 pund i timen du søker og 43 pence pr. post i fullt format til skjerm. De som ønsker å prøve OPAC 97 gratis en periode kan kontakte BLDSC direkte eller BTJ Norge tlf. 22424540 eller på faks 22424585. For mer informasjon om OPAC 97 bruk Internet

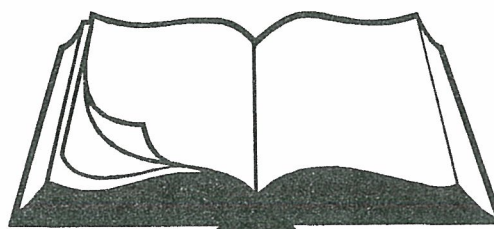
<http://opac97.bl.uk/>

*Ingrid Kyvik
Biblioteket SiA*

Reviderte Vancouver-regler

Siste, dvs 5. utgave, av "Uniform requirements for manuscripts submitted to biomedical journals" er publisert i *Annals of Internal Medicine*, 1997 Jan 1; 126 (1) : 36-47 og på web-adressen: <http://www.cma.ca/mwc/uniform.htm>

Revisjonen fanger opp den teknologiske utviklingen og tar høyde for elektroniske media/referanser fra bøker på CD-ROM og annet elektronisk materiale.

Hva skjer med spesialgruppene i NBF?

Av Elisabeth Akre, ND/MED

Norsk Bibliotekforenings Strukturkomité har nå sendt sin rapport ut på høring.

I komiteens mandat heter det: "Komiteen skal...utarbeide forslag til struktur basert på foreningens formål, virksomhet og økonomi..."

Flertallet i komiteen foreslår blant annet å nedlegge spesialgruppene, deriblant SMH, og fylkeslagene. De sistnevnte foreslås erstattet av fem regionale lag. Flertallet foreslår også at kollektivt medlemskap opphører. Dette gjelder f eks NFF.

Vi gjengir nedenfor flertallets og mindretallets forslag til tiltak når det gjelder spesialgruppene.

Dette er strukturkomiteens forslag, hovedstyret har ikke tatt stilling til dette ennå.

Kopi av rapporten i sin helhet kan du få fra Elisabeth Husem eller Elisabeth Akre.

Flertallets forslag til tiltak (forslaget støttes av 6 av komiteens 7 medlemmer):

Spesialgruppene nedlegges, men man sikrer en videreføring av sentrale aktiviteter gjennom opprettelsen av tre faste utvalg:

Utvalg for referanse- og fjernlånsspørsmål

Utvalg for barn og unge

Utvalg for brukere med spesielle behov

Økonomiske konsekvenser: Innsparing av kr. 100.000 pr. år

Mindretallets forslag (Vigdis Næss): En kan ikke se bort fra at den enkeltes motivasjon for å delta i NBFs virksomhet bunner i det å være informert og faglig oppdatert. Mange av medlemmene i NBF er medlem primært for å kunne være med i spesialgruppene. Det er nettopp i disse gruppene de får påfyll av faglig karakter, treffer likesinnede og knytter nettverk som har relevans til deres arbeidsfelt.

Aktiviteten i spesialgruppene er kanskje den viktigste delen av NBFs arbeid når det gjelder å ivareta medlemmenes faglige interesser.

Det skal ikke være noe mål for foreningen at aktiviteten i spesialgruppene skal ha relevans for den brede medlemsmassen, men det er nettopp gjennom aktivitet innenfor et spesialfelt disse i høyeste grad har sin berettigelse.

Flere av spesialgruppene har et godt utbygd internasjonalt nettverk som er en berikelse for det norske bibliotekmiljøet og som best kan ivaretas ved å opprettholde spesialgruppene.

Spesialgruppene arbeider godt innenfor sine områder, og deres suksess bør berettigede deres eksistens.

Forslag til tiltak: Spesialgruppenes virksomhet opprettholdes som i dag.

Økonomiske konsekvenser: Ingen

Høringsfristen for organisasjonsleddene, deriblant SMH, er satt til 10.september 1997.

Styret i SMH vil gjerne ha reaksjoner og kommentarer fra medlemmene innen **10.august 1997**. Sendes til Elisabeth Husem eller Elisabeth Akre.

Rapporten skal deretter behandles på NBF's kontaktmøte med organisasjonsleddene høsten 1997. På grunnlag av dette vil hovedstyret fremme forslag til vedtak for NBF's landsmøte 1998.

Dette gjelder SMHs fremtid! Vi oppfordrer medlemmene til å være med på å avgjøre den.

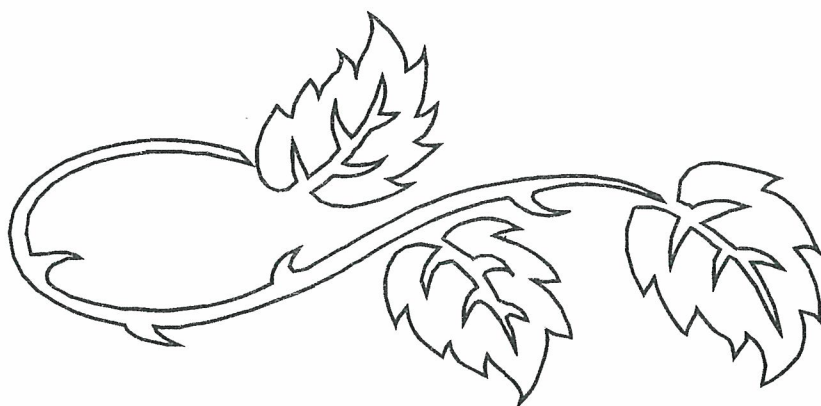
Hvor står SMH - og hvor går vi?

av Elisabeth Akre, ND/MED

Den bibliotekfaglige strukturen vakler i grunnvollene. NBF v/Strukturkomiteen foreslår full omlegging av foreningens struktur og nedleggelse av spesialgruppene. NFF vurderer å si opp sitt medlemskap i NBF, alternativt kan NBF komme til å stenge for kollektivt medlemskap og tvinge NFF ut av foreningen. SMHs tilhørighet til en større moderforening har vært diskutert gjentatte ganger, og i denne situasjonen er spørsmålet mer aktuelt enn noengang.

Fremtiden er usikker, i øyeblikket trer følgende muligheter frem:

- 1) NBF nedlegger spesialgruppene - SMH går ut av NBF
 - 2) SMH velger selv å gå ut av NBF
 - 3) SMH fortsetter som spesialgruppe i NBF, hvis NBF beholder spesialgruppene
 - 4) SMH sammen med NFF vurderer muligheten av opprettelse av spesialgrupper i NFF.
 - 5) SMH blir stående som selvstendig forening, uten tilhørighet til en større faglig organisasjon
- Styret er innstilt på å avvente resultatet av NBFs strukturkomites forslag.

NFF's årsmøte 1997

av Elisabeth Akre, ND/MED

På NFFs årsmøte 12. mai i Trondheim var det to saker på dagsorden som var speiselt relevante for spørsmålet om SMH fremtid:

Diskusjon om NFFs fremtid og forslag fra NFFs styre om å si opp det kollektive medlemskapet i NBF.

NFFs fremtid - diskusjon

Årsmøtet 1996 vedtok at styret skulle forberede diskusjon til årsmøtet 1997 om sammenslåing av NBF og NFF. Årsmøtet 1997 vedtok at NFF skal bestå som forening.

NFF og NBF

Styrets fremmet forslag om å si opp det kollektive medlemskapet i NBF. Hvis NBFs strukturkomites flertallsforslag går igjennom, vil det ikke lenger være mulig for NFF å være kollektivt medlem av NBF. Dette avgjøres imidlertid først på NBFs landsmøte 1998, og årsmøtet var enig om å la saken bero. En utmelding av NBF vil dessuten kreve vedtektsendring, og dette kravet var ikke oppfylt. NFF fortsetter altså inntil videre som kollektivt medlem av NBF.

“Vil du være med, så heng på!”

Personalpolitikk og muligheter for faglig utvikling i fagbiblioteket

av Wenche Sæterdal, UODONT

Referat fra et dagsseminar i forbindelse med NFF's årsmøte i Trondheim 12. mai 1997:

Målsettingen for dette seminaret var å prøve å få belyst hvilke kompetansekrav som møter fagbibliotekarene i en arbeidssituasjon som i stadig økende grad byr på nye teknologiske muligheter og organisatoriske omorganiseringer. Diskusjonen i vårt fagmiljø har avdekket at mange føler et stort behov for økt IT-kompetanse og bedre kunnskaper om hvordan vi skal forholde oss til omorganiseringer og nye roller.

Inn i det nye årtusen blir det digitale bibliotek en viktig informasjonsmarkedsplass, og vi som bibliotkarer blir viktige medspillere for alle typer informasjonskonsumenter og beslutningstakere. Det digitale bibliotek vil bli et arbeidssentrert bibliotek, der informasjonsgjenfinningen utføres delvis av brukerne, delvis av bibliotekpersonalet.

Ingeborg Sølvberg, NTNU, presenterte videreutdanningsprogrammet i IT for ansatte i fag- og forskningsbibliotek. Dette er ment å være et kompetanse-givende 10-talls studium basert på 5 samlinger à 1 uke i løpet av 12-14 månedersperiode. Beregnet oppstart for de første 24 deltakerne er høsten 1997. Studiet skal finansieres av deltakeravgift (kr 20 tusen) kombinert med offentlig støtte. Studiet innledes med et forkurs, og de 5 bolkene er tenkt å inneholde følgende:

- systemering og databasesystemer
- informasjonslagring- og gjenfinning
- interaksjon menneske-maskin, utvikling av brukergrensesnitt
- nye samhandlinge ved bruk av datanettet
- fagbiblioteket og bibliotekarenes nye roller

Vigdis Moe Skarstein, UBiT, skisserte med utgangspunkt i egen deltaking i

planlegginga av det nye UBiT, oppgavene for framtidens forskningsbibliotek slik:

- deltagelse i prosessene med livslang læring, problembaset læring, fjernundervisning og opphavsrett
- deltaking både i vitenskapelig og allmenn kommunikasjon
- bibliotekets to-veis-rolle: samle informasjon og gjøre alle typer informasjon tilgjengelig
- kvalitetssikring av informasjon, f.eks. på Internett
- kunnskper om og forståelse av kildekritikk

Dagens universitet klemmes mellom ideologi og økonomi, mellom kravet om behov for en bærekraftig utvikling knyttet til næringspolitikk og den akademiske frihet, retten til fri forskning. Konkurransen om formidling av kunnskap er stadig økende, med en viss iboende fare både for misbruk av forskningsresultater og for reduksjon av kvaliteten på selve grunnlaget for forskningen. Bibliotekenes grunnleggende hovedoppgaver innenfor kunnskapsorganisering, formidling og nettverksbygging vil også i stigende grad bli gjenstand for endringer:

- fra boksamlinger til elektronisk distribusjon
- fra oversikt til innsikt
- fra kunnskapsorganisering til designoppgaver, f.eks. hjemmesider
- fra referansearbeid til interaktivitet
- fra "husholdningssystemer" til nasjonale kompetansesentra

Erkjennelsen av at bibliotekets viktigste substans er kompetanse, erfaring i kunnskapsorganisering, informasjonsformidling og nettverksorganisering, blir det derfor svært viktig og holde faste ved og forbedre, og ikke minst: synliggjøre både overfor moderinstitusjonens ledelse og overfor de bevilgende myndigheter. Vår kompetanseutvikling må gå parallelt

(Forts. side 19)

(Forts. fra side 18)

med informasjonsteknologiutviklinga, biblioteket må framstå som en fagavdeling på lik linje med institusjonens øvrige avdelinger, gjerne integrert med en IT- eller informasjonsavdeling. Kompetanseutvikling kan og bør foregå kontinuerlig :

- ved utdanning
- personlig utvikling
- parallelle karrierestiger
- muligheter til deltagelse i kurs og reiser
- økt stillingsandel til forskning
- deltagelse i institusjonens forsknings- og prosjektarbeid

Michael Cotta-Schönberg, Handelshøjskolen i København, innledet sitt foredrag: "Personlig utvikling - the Danish way" med å si at han hadde "looked to Norway", særlig da til BI-biblioteket, da han skulle lage opplegg for kompetanseutvikling i sitt bibliotek. Han anså kompetanseutvikling som et bedre og bredere begrep enn det gamle etterutdanning, det rommer bl.a. jobbrotasjon og aktiv bruk av medarbeidersamtaler, og omfatter både den individuelle og institusjonens samlede kompetanse. Selv om det tradisjonelle samlingsbibliotek ennå gjør nytte for seg, går utviklingen med raske skritt mot det nye digitale bibliotek:

- mer og mer informasjon finnes i elektronisk grunnform
- alle typer informasjon legges ut på nettet
- bedre oppkobling til det globale nettverket
- nye studenter tar IT-baserte hjelpemidler som en selvfølge
- fra kateterundervisning til problembasert læring
- forskerne i forbindelse med hverandre over hele verden via det globale nettverket: "alle" kan være med i forskningsprogram

Biblioteket må synliggjøre seg gjennom sitt tjenestetilbud og sin kompetanse. Cotta-Schönberg nevnte bl.a. viktigheten av å la all downloading av elektronisk informasjon gå gjennom biblioteket for ikke å få redusert budsjettet, og han omtalte følgende metoder for kom-

petanseutvikling:

- jobbrotasjon : obligatorisk for alle medarbeidere å skrive arbeidsområde/avdeling hvert 5 år for å hindre både personlig og avdelingsmessig stagnasjon. I løpet av en 10-års ansettelsesperiode skal man ha skriftet avdeling 2-3 ganger
- utstasjonering: korte opphold (1 måneds varighet) ved utenlandske bibliotek, viktig å se andre typer bibliotek, andre måter å løse problem på. 1 måned er nok, 3 måneder er for kort til å lære noe, for lenge hvis ikke. Hver "utsendte" må komme tilbake til sin jobb med minst 3 gode ideer!
- prosjektdeltagelse: både i moderinstitusjonens forskningsprosjekt og i rent bibliotekfaglige

Men: skal alle ansatte få de samme muligheter til kompetanseutvikling? Også de som gjør rutineoppgaver? Og hva skal kompetansen brukes til? For det å gi sitt personale mulighet til kompetanseutvikling koster - for Handelshøjskolens bibliotek ca. 1/2 mill DAK pr. år.

Sissel Gunnarshaug, Statoil, fortalte om "Erfaringer med integrering av IT-avdeling/bibliotek. I årene 1984-1992 var biblioteket integrert med arkivet, brukerstøtteavdelinga og postavdelinga. I takt med utviklinga innenfor informasjonsteknologien, følte biblioteket etterhvert et sterkere slektskap med data- og driftsavdelinga, og i 1993 ble det foretatt en omorganisering til Data- og informasjonsavdelinga bestående av:

- biblioteket
- drift- og brukerstøtte for PC og UNIX
- informasjon, veiledning og opplæring

Denne omorganiseringa førte til at biblioteket med sin nye tilknytting til dataavdelinga ble "løftet" oppover i organisasjonen og fikk større betydning og anseelse. Omorganiseringa hadde 3 hovedformål: gi et større fagmiljø, kvalitetsheving av tjenester og effek-

(forts. side 20)

(Forts. fra side 19)

tivisering av rutiner. Avdelinga ble organisert som et brukerservice-senter med felles presentasjon via det interne datanettet. Alle henvendelser ble notert i et datasystem og behandlet av et "vaktlag" bestående av en bibliotekar og en dataekspert. Fra 1997 er avdelinga igjen organisert som et rent bibliotek som yter vanlige bibliotekstjenester og dokumentasjonsservice, tar seg av opplæring av sluttbruker samt deltar i prosjektarbeid.

Følgende lærdom ble trukket :

- biblioteket lærte mest av sammenslåinga, bibliotekarene måtte kunne svare på mange data-tekniske henvendelser, liten "lærdom" gikk andre veien

- de ansatte må ha god virksomhetsforståelse for å kunne trekke lasset sammen
- viktig å ha kunnskaper om organisasjonsteori p.g.a stadige omorganiseringer
- viktig å ha pedagogiske kunnskaper og ferdigheter
- nødvendig å ha utfyllende kunnskaper om data - utover det å kunne bruke bibliotekprogram

Kompetansen ble bl.a skaffet slik:

- bedriftsinterne kurs
- kurs på BI
- prosjektdeltagelse
- studier i utlandet, bl.a England
- studier ved Institutt for informatikk
- fjernundervisningskurs

Live Rasmussen og Astri Ottesen avrundet saminaret med å gi en oversikt over "Planer for det nye UBO : om HUMSAM-prosjektet og integrering IT/ bibliotek

Høsten 1998 skal UB flytte inn i nytt bygg på Blindern og blir med det synliggjort på campus. Foruten å være fellesbibliotek for 4 fakultet (HF, SV, UV, Teol) skal dette biblioteket fungere som en ny fellestjeneste for hele UBO. Faggrupper på 3-10 personer har arbeidet med beskrivelse av hver enkelt stilling og har utarbeidet organisasjonskart og fse funksjons- og bemanningsplanene skal sluttdrøftes med organisasjonene nå og er beregnet å være på plass innen 1.1.98.

Foruten det ansvar som er lagt på den enkelte medarbeider for å skaffe seg kompetanse til de enkelte stillingene, er det, i samarbeid med Høgskolen i Oslo, utarbeidet en "kompetanseutvikings-pakke", spesialtilpasset UB's ansatte. Dette opplegget skal gå over 8 uker. Det har ikke fått vektallsgodkjenning.

Av kursinnholdet kan nevnes:

- problembasert læring
- brukerforståelse
- brukeropplæring og kommunikasjon
- vår digitale og elektroniske "hverdag"
- prosjektarbeid

MEDISINSK LITTERATUR
KJØPES BEST OG BILLIGST
HOS

FAGBOKHANDEL A/S
ACADEMIC BOOK CENTER

Pilestredet 41 B

Postadresse:

Boks 2728 St. Hanshaugen, 0131 Oslo

Telefon: 22 20 74 20

Telefax: 22 20 89 71

Informasjon om ny medisinsk litteratur sendes regelmessig til leger og sykehus.

Vil du med på vår adresseliste?
Send oss navn og adresse og oppgi gjerne spesielle interessefelt.

Kvalitetssikring av bibliotek tjenester

Referat fra kurs ved Høgskolen i Bergen 16. april 1997

av Wenche Sæterdal, UODONT

Hovedbibliotekar Kaya Irgens innledet sin forelesning med å definere og klargjøre en del ord og begrep innenfor kvalitet og kvalitetssikring:

- kvalitet: egenskaper en tjeneste eller vare har som imøtekommer brukers eller etterspørres uttalte og underforståtte behov
- god kvalitet/riktig kvalitet: ikke nødvendigvis det aller beste som gir riktig kvalitet. Riktig kvalitet bestemmes av brukerens krav sammenholdt med tilgjengelige ressurser som økonomi, plass, personale
- kvalitetsledelse: ledelse som fordrer kvalitet i alle ledd og derved er avhengig av medarbeidernes deltagelse og engasjement for å oppnå resultater
- kvalitetssystem: beskrivelse av hvordan kvalitetssikringen er ivarettatt
- kvalitetspolitikk: en "moderinstusjons" overordnede hensikter og styring av kvalitetsarbeidet
- kvalitetsmål: de mål biblioteket setter for sine aktiviteter, f.eks. i virksomhetsplanen
- kvalitetskontroll: evaluering av om tjenestene er i samsvar med spesifiserte krav
- kvalitetssikring: alle planlagte og systematiske tiltak som er nødvendig for å få tilstrekkelig tiltro til at en tjeneste eller et produkt vil tilfredstille brukerens angitte krav til kvalitet

Hvem bestemmer kvalitet?

- politikerne/eierne/samfunnet stiller krav til optimal ressursutnyttelse. Offentlige midler skal brukes rasjonelt og fornuftig, og resultatene skal synliggjøres
- moderinstusjonen bestemmer ressursfordeling og stiller krav
- nettverkene/samarbeid med andre institusjoner. Skal samarbeid være nyttig, må det totale utbyttet gi en kvalitet som veier opp for det merarbeid dette samarbeidet medfører
- bibliotekledelsen må foreta prioriteringer og disponere ressurser mest mulig hensiktsmessig
- brukerne bestemmer kvalitet ved å stille krav, de vil ha tilstrekkelig og nødvendig informasjon
- bibliotekarene må formulere kravene til kvalitet for de ulike tjenestene basert på

tilbakemeldinger og kontakt med brukere, nettverk og moderinstusjon, og vi må oppdra brukerne til å etterspørre kvalitet

Hvorfor skal vi kvalitetssikre?

- for å forstå og klargjøre aktiviteter og ansvarsforhold
- vite hvordan jobbene skal utføres
- vite hvordan vi skal korrigere feil
- bestemme hvilket kvalitetsnivå vi skal ha
- gi brukerne samme kvalitet på samme type tjenester
- vite hva som er moderinstusjonens hensikt og mål
- vite at vi har ressurser til å utføre jobben

Forutsetninger for kvalitetssikring:

- engasjement og forståelse fra bibliotekets øverste leder/ledelse
- ansvar for gjennomføring og rapportering tillegges en bestemt person
- avdelingen må fungere som en egen enhet, slik at den kan lage sine egne regler

Hva kan oppnås gjennom en kvalitetssikringsprosess?

- skape en felles kultur/identitet, integrering av flere grupper av arbeidstakere i fellesskapet
- lage en mal for utføring av tjenester
- klargjøre arbeidsoppgaver og ansvarsforhold
- bli mindre sårbar ved fravær fordi alle ansatte vet hvordan arbeidsoppgavene skal utføres
- hindre at feil repeteres
- klargjøre rutiner for hvordan arbeidsoppgaver skal utføres
- gi økt følelse av profesjonalitet
- skrevne rutiner sparer tid
- bedre utnyttelse av ansattes kompetanse
- skrevne rutiner synliggjør bibliotekets arbeid

Cecilie Butenschøn tok så for seg det praktiske arbeidet med å lage en håndbok. I 1994 ble 5 høgskoler i Bergen slått sammen til én, og de ansatte følte et stort behov for å ha skrevne regler/rutiner for hvordan arbeidsoppgavene skulle utføres,

(forts. side 22)

(Forts. fra side 21)

slik at servicen til brukerne skulle bli mest mulig lik på de 5 studiestedene. Fra 1996 er 1 times bibliotekopplæring tatt inn i timeplanen som obligatorisk undervisning. Det ble også opprettet et fast kvalitets-sikringsutvalg (KS) med følgende mandat:

- lage tiltakslistor
- sørge for at frister ble overholdt
- lage prosedyrebeskrivelser

Den personen som var ansvarlig for prosedyren i det daglige arbeidet, fikk i oppdrag å skrive det første utkastet til "Klargjøring av biblioteksrutiner":

- hva gjør vi?
- hvorfor gjør vi det?
- hvordan gjør vi det?

Håndboksinnndeling:

1. Organisasjonsoppbygging/organisatoriske forhold
2. Mål og strategi/virksomhetsplaner
3. Økonomiske forhold
4. Prosedyrer

Prosedyre-mal:

Topptekst som bør inneholde følgende felt:

1. Tilhørighet
2. Prosedyrenummer
3. Revisjonsstatus (hvor ofte skal revisjon finne sted)
4. Dato for siste revisjon (viktig når prosedyreark skal skiftes ut)
5. Sidetall (hvor mange sider den aktuelle prosedyre består av)
6. Godkjennings/verifiseringssignatur

Prosedyrens struktur:

1. Bruk og hensikt
2. Referanser til litteratur om prosedyren
3. Definisjoner på eventuelle forkortelser som er brukt i beskrivelsen
4. Ansvar- og myndighetsforhold
5. Aktivitetsbeskrivelse
6. Beskrivelse av avviksbehandling

Håndboksplan:

- hva skal boka inneholde, hvilke prosedyrer: alle, noen, spesielle arbeidsområder
- hvordan skal boka ordnes: ringperm, tariffold, elektronisk utgave (ringperm egner seg godt fordi det er enkelt å skifte ut ark ved oppdatering/forandring)
- tidsplan for revisjoner: f.eks. 1 g. pr år til å begynne med
- nummererte eksemplarer m/distribusjonslister for å sikre at alle ansatte får sitt eget eksemplar

- beskrivelsen av prosedyrene bør være kortfattede, gjerne satt opp punktvis, 1-3 sider er nok
- bytt gjerne arbeidsområde når revisjonsutgaver av prosedyrene skal skrives
- rutinebeskrivelser for Bibsys er ikke nødvendig, der håndbøkene er gode nok, da beskrives bare avvik
- stikkordsregister er viktig: det er ønskelig å kunne slå opp rett på det problemet man ønsker å løse

Oppsummering:

- motivasjon av medarbeiderne viktig
- valg av riktig tidspunkt for å starte arbeidet (f.eks. omorganisering/sammenslåing)
- nyttig å tenke gjennom egne arbeidssoppgaver, beskrive sine egne rutiner for andre ansatte
- viktig signaleffekt utover og oppover i organisasjonen
- synliggjøring av at arbeid i biblioteket er mer enn å låne ut bøker

Dette kurset var så godt og "matnyttig" at vi her ved Det odontologiske fakultetsbiblioteket straks gikk i gang med å lage vår egen rutinehåndbok. Vi startet med å beskrive vår egne arbeidsrutiner og lagde deretter prosedyrer etter malen i "Bibliotekhåndboka" fra Høgskolen i Bergen. I første omgang har vi konsentrert oss om rutineene for ulike deler av arbeidet i skanken: inn- og utlån, fjernlån, samt vedlikehold av datautstyr og kassasjon. For disse områdene foreligger nå første utkast, og i løpet av sommeren regner vi med å ha skrevne rutiner for de viktigste arbeidssoppgavene for skrankevaktjenteen.

Litteratur:

Høgskolen i Bergen: Bibliotekhåndbok
 NS-ISO 10013: Retningslinjer for utarbeidelse av kvalitetshåndbøker. Oslo 1997 (tekst på engelsk)
 Riksbibliotekstjenesten: Skrifter nr 68. Oslo 1995.
 Riksbibliotekstjenesten: Skrifter nr 81. Oslo 1997.

“I disse oppbruddstider” - litt mimring!

av Mimi Dammann, OSR

Siden dagene for de fleste av instituttene under Det medisinske fakultetsbibliotek nå snart er talte, vil jeg komme med noen små tanker og litt mimring om hvordan det har vært å være instituttbibliotekar. Flere andre bibliotekarer ved små bibliotek vil sikkert kjenne seg igjen?

Da jeg begynte, for snart 12 år siden, var jeg på forskjellige steder hver dag i uken. Forvirrende - jeg måtte tenke meg om hver dag for å finne ut av i hvilken retning jeg skulle gå - men også utrolig lærerikt. Jeg var på Institutt for allmennmedisin, sosialmedisin, Revmatismesykehuset, Institutt for generell og revmatologisk immunologi (IGRI) og på Medisinsk fakultetsbibliotek. Det siste var den samlede og lærende del, for jeg var helt nykommer i faget, for selv om jeg også var utdannet legesekretær og således var inne i den medisinske terminologien, så var det en stor overgang fra å være skolebibliotekar. Det eneste likhetspunktet var at jeg også som instituttbibliotekar var alene i min yrkesgruppe på stedet, og derfor var vant til å måtte markedsføre meg hvis jeg skulle bli hørt. Så, etter ett år, da jeg “bare” var tilknyttet IGRI og Revmatismesykehuset, startet jeg min karriere med å streike - med min sjef Lise Knarberg-Hansens velsignelse! Det var nemlig alt for lite med en halv stilling på disse to stedene tilsammen. Virkningen av streiken var god: da man ikke lenger kom inn av døren på biblioteket p.g.a. uåpnet post, ble det bevilget penger til nok en halv stilling. Denne innehadde Kristin Omsjø ett år, siden fant man det mer hensiktsmessig å ha samme person begge steder. Så det lønnet seg å være sterk - også for brukerne, som på denne måten fikk et bedre bibliotektilbud!

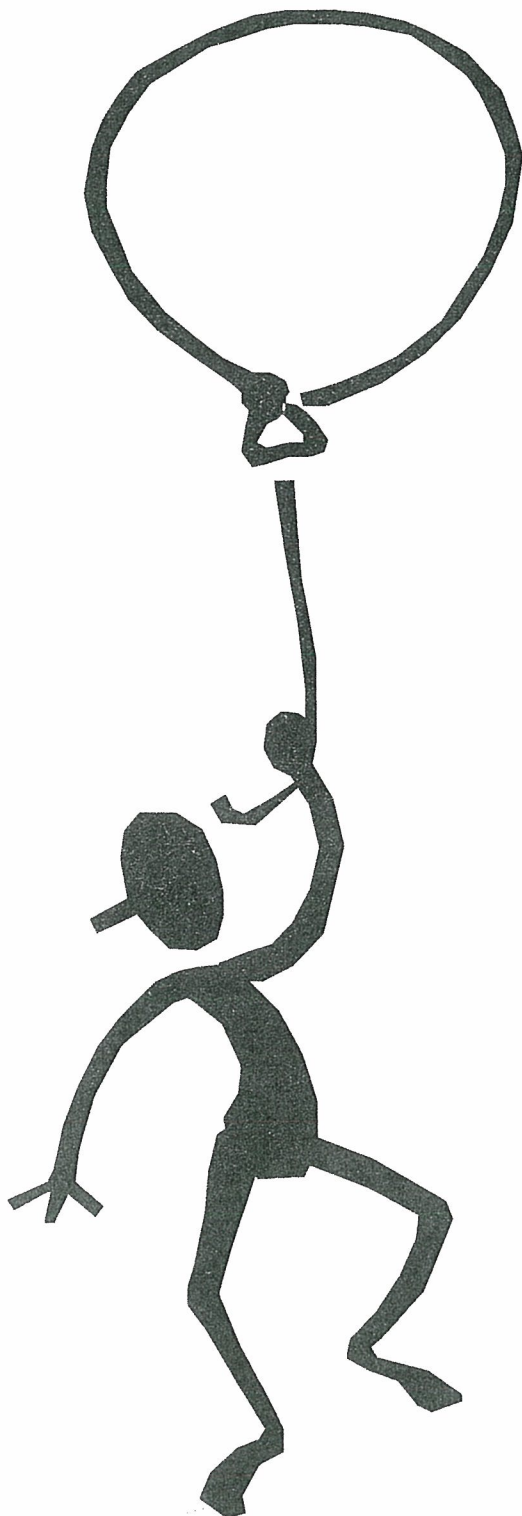
Det har både sine fordeler og sine ulemper å være “alenebibliotekar”. Som bibliotekar i en liten institusjon får man en nærhet til brukerne som jeg vil tro at man ikke får ellers. Utallige er de doktorgrads-

stipendiater jeg har fulgt opp gjennom årene - de har øvd seg med meg som publikum, de har bedt meg knytte slipset før de skal i ilden, de har rådført seg med meg når det gjelder layout og farger på manuskriptet. Jeg vurderer å bli “doktorgrads-konsulent” når jeg blir pensjonist!

Jeg opplever at når man er ansvarlig for hele driften av biblioteket, så blir selv rutinearbeid morsomt. Og ytre faktorer gjør også sitt til at brukerne kommer til biblioteket: blomster og planter, nye vitser eller kloke ord på døren. Jeg har fått mange positive tilbakemeldinger på dette, og nye brukere sier at “å gå til biblioteket, det er’ke fali’ det”. Slike positive tilbakemeldinger virker også på meg og skaper trivsel på begge sider av skranken. Det å jobbe alene og til en viss grad kunne legge opp sin egen arbeidsdag, kan være både positivt og negativt: det kan av og til være tungt å dra seg selv i gang, samtidig som det er fint å kunne bestemme hva man skal gjøre når det ikke er helt presserende oppgaver som venter!

Etter at datateknologien gjorde sitt inntog for fullt i bibliotekarbeidet, synes jeg at det å jobbe på et lite instituttbibliotek har ført til flere ulemper enn fordeler, og jeg ser frem til å bli en del av en større enhet med god tilgang på datautstyr og kompetanse. Mine eldre brukere er noe forsiktig i sin omgang med datateknologien, og de synes at jeg er kjempeflink bare jeg får tak i noen gode artikler fra Medline, de yngre, især de mannlige legene og forskerne, fikk raskt et godt grep selv om hva de kunne dra nytte av. Personlig synes jeg det er vanskelig å skulle tilegne meg alt nytt på egen hånd og ikke ha noen i nærheten å kunne spørre. Alle mine kolleger både på Medisinsk fakultetsbibliotek og på Rikshospitalet er full av

(forts. side 24)

(Forts. fra side 23)

velvillighet når jeg spør om råd, men det er unektelig mer tungvint slik. En annen ting er at jeg alltid er på etterskudd m.h.t. nytt utstyr, og derfor ikke alltid kan dra nytte av nye produkter. Andre ansatte ved min institusjon har ofte ikke bruk for det samme utstyret som jeg, og jeg må derfor argumentere utrolig sterkt for nytteverdien av mine ønsker. Det er dessuten ingen som har greie på det jeg trenger av software og installasjoner, så jeg er avhengig av å be om hjelp utenfra. Man er unektelig lang vekk fra der ting skjer!

Det å være fraværende fra et enmannsbetjent bibliotek er også vanskelig, så jeg må i noen grad begrense min deltagelse i aktiviteter som møter og kurs som foregår utenom huset, men man kan selvsagt snu problemet og si at det syns at man er nyttig når man nesten drukner i post og gjøremål etter kort tids fravær!

For tiden foregår det intense forberedelser til innflytting i Nytt Rikshospital i 1998. Det er både spennende og litt trist. Trist fordi det daglig nedlegges avdelinger på sykehuset og folk flyttes omkring som ludobrikker, og mange ansatte opplever frustrasjon og usikkerhet m.h.t. sin fremtidige arbeidssituasjon. Det er heller ikke lett å ta avskjed med kolleger man har følt seg spesielt knyttet til. Spennende er det fordi flyttingen representerer noe nytt, og som alltid ellers her i livet gjelder det å se det positive i situasjoner. Jeg har arbeidet i 12 år alene og har trivdes med det - nå ser jeg frem til å få kolleger og bli en del av et team.

European Association for Health Information and Libraries
**Sixth European Conference of Medical and
Health Libraries**

Libraries without limits: changing needs - changing roles

Utrecht, the Netherlands, June 22-27, 1998

Mailing address: EAHIL '98

FBU Congress Bureau

Utrecht University

P.O. Box 80.125

3508 TC Utrecht

The Netherlands

Tel: +31.30.253.5044 (or/2728)

Fax: +31.30.253.5841 (or/3667)

E-mail: LDO@fbu.ruu.nl

Call for papers posters:

Participants are invited to submit abstracts of papers on the topics listed below for presentation at the Conference. Upon receipt of the abstracts, the International Programme Committee will review them and, if acceptable, decide upon the mode of presentation (as oral or poster presentation). Notification of acceptance will be by the end of December.

Themes and subthemes of the conference on which oral or poster presentations are invited:

a. Scientific communication: the change:

- electronic versus print
 - formal vs informal communication
 - public vs restricted access
- copyright, authorship, editorship, peer review

b. New roles and new services for information professionals:

- intermediaries
- tailor-made services
- consultant-librarians
- cybrarians
- shared resources
- one-person library

c. The library without limits:

- expanding information services
- telemedicine
- cooperation
- intranet
- integrated information management systems

(forts. side 26)

(Forts. fra side 25)

d. Measuring success:

- evaluation and quality assurance
- library performance
- benchmarking
- management tools
- public relations

e. Empowering the end-user:

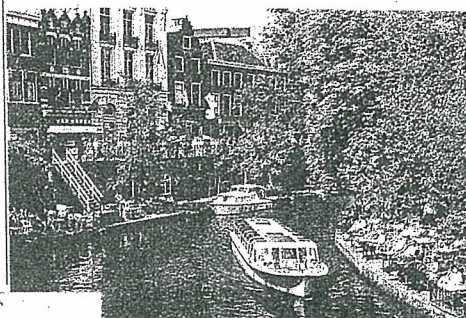
- user education
- problem-based learning
- consumer & public health information
- distance learning

f. Evaluation information:

- Internet resources
- collection development
- evidence-based medicine

g. Learning from the past:

- history of medicine
- history and trends in medical and health librarianship

The Conference programme will include the business sessions of special Interest Groups, such as the pharmaceutical and veterinary librarians. There will be opportunities for other groups to meet on an informal basis. **PROPOSALS ARE INVITED FOR PAPERS AND POSTERS** related to the theme and subthemes of the Conference. Abstracts of not less than 200 and not more than 400 words in English (or French with an English translation) must be submitted before **September 30, 1997** and must be accompanied by a short curriculum vitae of the first (and presenting) author. Oral presentations are restricted to English or French. Posters, which may be in other languages, must be accompanied by an English or French abstract, and legends to figures, tables, graphs and other illustrations, must be given in English or French. Preference will be given to papers based on original research or major developments in the field. Authors are requested to give original presentations that have not been published or presented before at an international level.

By submitting their paper, authors agree:

- to present their paper at the conference
- to permit publication of their paper in the proceedings of the conference
- to obey copyright

There will be an **AWARD** for the best paper presented by a young librarian (30 years of age or younger on 01.01.1998). The EAHIL board will serve as the jury to judge the relevant papers and presentations. People eligible for this award should put their date of birth on their submission.

Påmeldingsskjema SMH-seminar, Trondheim 18.-19.9.97

(fyll ut)

Navn:

Institusjon:

Inst.adresse:

Postnr:..... Poststed:

Telefon:..... Telefaks:

Hotell/overnatting (kryss av/fyll ut)

Hotell Augustin. Enkeltrom kr 500,- pr rom pr døgn. Dobbeltrum kr 600,- pr rom pr døgn.

- Jeg ønsker enkeltrom på Hotell Augustin. Ankomst.....Avreise.....
- Jeg ønsker dobbeltrom på Hotell Augustin. Ankomst.....Avreise.....
Jeg deler rom med.....
- Jeg ordner overnatting selv

Annet (kryss av det som er aktuelt)

- Ja, jeg kommer på treffkveld onsd. 17.9
- Ja, jeg ønsker billett til West Side Story på Trøndelag teater fred. 19.9

NBI Påmeldingsskjemaet sendes innen 1 juli til:

Trondheim Arrangement
c/o Flyspesialisten SiT Reiser AS
Postboks 27
N-7001 Trondheim
(Telefon 73590181 - Telefaks 73592635)

Akademika satser på medisin og helse

Med **godt utvalg** og **konkurransedyktige priser**, skal medisinsk litteratur være et av Akademikas satsingsområder i årene framover.

Anette Bjerve er vår **kontaktperson for direkte salg** innen medisin og helsefag. Snakk med henne før du handler litteratur.

Vår avdeling for medisin befinner seg i Bygning for Preklinisk Medisin på Gaustad.

Kontakt oss dersom du lurer på hva som finnes av aktuelle bøker, eller ønsker et pristilbud for å sammenligne med andre leverandører. Vi setter opp emnelister for deg dersom du trenger en oversikt over hva som finnes av aktuell litteratur.

Anette Bjerve når du på

Telefon 22 85 32 14
Faks 22 85 30 53
E-post abjerve@sio.uio.no

Preklinisk Medisin

Tlf/faks 22 85 30 27

Alt du trenger å vite

SMH NETT-NYTT:

SMH har fått egen diskusjonsgruppe på Internett:

Slik blir du medlem:

Send e-mail til:	Listserv@sprwww.spri.se
Subject:	Ikke skriv noe her
Første linje:	Subscribe SMH-liste Fornavn Etternavn

Dette har lenge vært et medlemsønske, og vi håper at det blir et nyttig kommunikasjonsforum hvor vi kan utveksle både det ene og det andre. Foreløpig er listen for SMH-medlemmer, senere vil vi vurdere om det er aktuelt å utvide til f.eks. de nordiske foreningene.

Adressen til SMH's hjemmeside er forandret til:

<http://www.ub.uio.no/umed/psykiat/smh.htm>
(ikke html som tidligere)

Vi håper at dere bruker hjemmesiden ofte - den oppdateres jevnlig og dere finner den nyeste medlemsinformasjon om kurs, møter osv. Gå gjerne inn på EAHIL's side samtidig!

Nytt tilbud fra Redaksjonen: Ta fargestiftene dine og fargelegg bildene i bladet etter egen smak!!

Returadresse:

Elisabeth Husem
Psykiatrisk Institutt
Biblioteket
Postboks 85 Vinderen
0319 Oslo

Innhold:	side:
Leder	1
Tove Gellein - Nekrolog	2
Hilsen fra Baltikumkomiteen	3
Søkemaskiner og metadata på Internett	4
Videreutdanning i IT	12
Visst nytter det...	13
Mot en kunnskapsbasert samfunnsmedisin: en intervensjonsstudie	14
The British Library Document Supply Centre	15
Reviderte Vancouver-regler	15
Hva skjer med spesialgruppene i NBF?	16
Hvor står SMH - og hvor går vi?	17
NFF's årsmøte 1997	17
"Vil du være med, så heng på!"	18
Kvalitetssikring av bibliotek tjenester	21
"I disse oppbruddstider" - litt mimring!	23
EAHIL, Utrecht 1998	25

SMH-Nytt 2/1997

*Husk deadline
for neste
nummer:
1. september
1997
og
velkommen i
redaksjonen!*

God Sommer!